

היום נלמד בעזרת ה':

סוכה דף לט

אסוקי מילתא היא, ולית לן בה: הואיל וכוונתו לגמור את דבריו, אין זה נחשב להפסק.

למדנו במשנה לעיל - מקום שנהגו לכפול את פסוקי ההלל, יכפול:

רבי היה כופל את הפסוקים מ"אנא ה'" והלאה. רבי אלעזר בן פרטא הוסיף על כפילתו של רבי והיה כופל מ"אודך כי עניתני" ועד סוף ההלל.

למדנו במשנה לעיל - מקום שנהגו לברך לאחר קריאת ההלל, יברך:

רק הברכה שלאחר ההל תלויה במנהג, אבל לפני ההלל מצווה לברך.

עובר לעשייתו: על כל המצוות מברכים לפני עשייתן. 'עובר' = קודם, שנאמר "וַיֵּרָץ אַחֲמֵעָץ דָּרָךְ הַכֶּכֶר וַיַּעֲבֹר אֶת הַכּוֹנֵשִׁי", "ויעבור" = הקדים.

משנה: חבר הלוקח ד' מינים ממצוד מעם-הארץ (= כַּךְ גִּי' רש"י) בשנת השמיטה, יבקש ממנו שיתן לו את האתרוג במתנה, לפי שאסור לחבר לקנות אתרוג בשמיטה מעם הארץ בכסף (= יבואר בגמרא).

גמרא: אם עם-הארץ לא רצה לתת לו את האתרוג במתנה, החבר ישלם לו על הלולב יותר (= דהיינו שדמי האתרוג מובלעים בדמי הלולב) ויתן לו את האתרוג במתנה.

אבל אסור לחבר לתת לעם-הארץ את דמי האתרוג ממש, לפי שאין מוסרים דמי פירות שביעית לעם-הארץ, משום שקדושת הפירות חלה על הכסף וצריך לנהוג בו קדושת שביעית, ויש בזה הרבה דינים שאין העם-הארץ נזהר בהם (= כגון שאסור לקנות בדמים כל דבר, אלא רק אכילה שתיה וסיכה, ועוד הרבה דינים).

וכפי שלמדנו בברייתא - שאין מוסרים דמי פירות שביעית לעם-הארץ אלא עד שווי מזון של שלוש סעודות, כיון שהתירו למסור לו מעות כדי חייו. ואם שכח ומסר לו, יאמר שהמעות הללו שמסרתי לעם-הארץ יהיו מחוללים על הפירות שבבית (= שאינם של שביעית), ויכנסו הפירות לקדושה תחתיהם. ועליו לאוכלם בקדושת שביעית.

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור

052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

בד"א בלוקח מן המופקר: כשראה החבר שעם הארץ לקט את הפירות משדה מופקר, אז מותר לו לתת לעם הארץ כסף בשווי מזון שלוש סעודות. מכיון שאין לנו סיבה לחשוש בו שישמור את הכסף. אבל אם השדה סגורה בגדר ונעולה במנעול, אנו חושדים בו שהוא לא מפקיר את הפירות לעניים אלא מערים על הציבור ומוכר מעט מעט את הפירות בכדי שלא ירגישו בו, ולכן אסור לקנות ממנו כלום.

הפיגם והירבוזין וכו': כל העשבים הללו אינם חשובים ובני אדם מפקירים אותם ולכן א. פטורים ממעשרות, כי הפקר פטור ממעשר (שנאמר במעשרות 'ובא הלוי כי אין לו חלק ונחלה עמך..ואכלו ושבעו' דוקא בדבר שאין לו חלק יש דין מעשרות, ולא בהפקר שגם הוא יכול לזכות בו). ב. נלקחים מכל אדם בשביעית ולא חושדים שעם-הארץ לא הפקיר אותם מכיון שאין דרך לשמור אותם. לכאורה משמע שגם אין הגבלה לכמות שלוקחים ומשלמים עליה, אפילו יותר ממזון שלוש סעודות. ולא חושדים שעם הארץ ישמור את הכסף לסחורה?

הגמרא מתרצת שמדובר בכדי מזונותיו (=מן) של עם הארץ, דהיינו בכדי מזון ג' סעודות.

אי הכי לולב נמי: מדוע רק באתרוג אנו אוסרים לתת את דמיו לעם הארץ (אלא רק בהבלעה בתוך הלולב), ולא בלולב?

הגמרא מתרצת שמדובר בארבעת המינים שגדלו בשנה שישית ונקטפו בשנה השביעית בין ראש-השנה לסוכות. אך יש הבדל ביניהם בהגדרת השנה שלהם. לגבי לולב אנו הולכים אחרי 'החנטה' (=תחילת יציאת הפרי) שהיתה בשנה השישית ולכן אין בו קדושת שביעית, אבל לגבי אתרוג הולכים אחרי הלקיטה (=הקטיף) שהיתה בשנה השביעית ולכן הוא קדוש בקדושת שביעית.

והא בין רבן גמליאל ובין רבי אליעזר: לדעת רבן גמליאל אתרוג דומה לאילן - בשלוש דברים: א. יש בו דין 'ערלה' ב. דין 'נטע רבעי' ג. השנה שלו לשביעית נקבעת לפי החנטה. ודומה לירק - לענין מעשרות. שהאילנות הולכים אחרי החנטה ואילו הירקות אחרי הלקיטה.

הרחבת הדברים: טעם הדבר מכיון שעץ האתרוג שונה משאר העצים בהשקיה. כל העצים גדלים על מי גשמים ואילו אתרוג צריך השקיה כל השנה. מדאוריתא רק תבואה, גפן, ושמן חייבים במעשרות. ומדרבנן חייבים על שאר הפירות והירקות.

המעשרות משתנות לפי שנות השמיטה דהיינו בשנים א'ב'ד'ה' נותנים מעשר שני, ובשנים ג' ו' מעשר עני. בגורן יקב ושמן - השנה נקבעת לפי הבאת שליש. ולכן רבן השוו את דיני המעשרות של שאר הפירות וירקות להם. דהיינו מה שגדל על רוב מים (= גשמים) מתעשר אחרי השנה שבה הוא ינק את כח הצמיחה שלו מהגשמים, דהיינו אחרי החנטה [שנוצרת ממי הגשמים, ומכאן והלאה הכח הטמון בעץ מצמיח את הפרי מאליו]. ואם החנטה היתה בשנה שניה והלקיטה בשנה שלישית - שנת המעשר שלו היא שניה ולא שלישית. אבל ירקות שגדלים על כל מים (= השקיה תמידית) מתעשרים אחרי הלקיטה.

לדעת רבי אליעזר אתרוג דומה לאילן גם לענין מעשרות שהולכים בו אחר חנטה ולא אחר לקיטה. נמצא שלכולי עלמא אתרוג הולך לענין שביעית אחר החנטה ולא אחר הלקיטה, אם כן מדוע אינו דומה ללולב?

הוא דאמר כי האי תנא: ישנה דעה שלישית. והיא רבותינו באושא הסוברים שאתרוג הולך אחר לקיטה לשביעית. וכדעה זו סוברת משנתנו ולכן האתרוג קדוש בקדשות שביעית ואסור לתת את דמיו לעם הארץ.